

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 203/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] 6. mal. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/63/2022 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/63/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/63/2022 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **300 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **949,16 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. marca 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/63/2022. Navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal každému z nich finančné zadosťučinenie po 5 000 eur a náhradu trov konania na účet ich právnej zástupkyne.
2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovatelia si žalobou z 19. októbra 2022 uplatnili na vtedajšom Okresnom súde Bratislava I nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Okresný súd 27. marca 2023 vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe, ktorá následne 13. apríla 2023 doručila súdu vyjadrenie žalobe. Dňa 27. apríla 2023 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľov doručené vyjadrenie žalovanej k žalobe a následne 11. mája 2023 bol konajúcemu súdu zaslaný návrh na pripustenie (zmeny) žaloby, ktorý sa týkal uplatnenia úrokov z omeškania. Dňa 12. mája 2023 bolo konajúcemu súdu zaslané vyjadrenie sťažovateľov na základe výzvy z 20. apríla 2023 (doručenej 27. apríla 2023).
3. Po zavedení novej súdnej mapy je napadnuté konanie vedené na mestskom súde, ktorému sťažovatelia 9. novembra 2023 adresovali žiadosť o ďalší procesný postup a 1. októbra 2024 sťažnosť na prietahy v súdnom konaní. Sťažnosť na prietahy bola vyhodnotená predsedníčkou mestského súdu 14. októbra 2024 ako opodstatnená.
4. Dňa 4. októbra 2024 mestský súd vyzval žalovanú na vyjadrenie k návrhu sťažovateľov na zmenu žaloby, pričom žalovaná doručila súdu odpoveď na túto výzvu 17. októbra 2024. Dosiaľ posledným úkonom mestského súdu v posudzovanej veci je uznesenie č. k. B1-9C/63/2022-108 z 5. mája 2025 o pripustení zmeny žaloby.
5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 203/2025-18 zo 16. apríla 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konania v celom rozsahu.
6. Sťažovatelia argumentujú, že od podania žaloby už uplynuli viac ako dva roky, pričom v ich právnej veci stále nie je rozhodnuté a nebolo zatiaľ nariadené ani prvé pojednávanie.
7. Sťažovatelia uvádzajú, že konanie o náhradu nemajetkovej ujmy nie je vo všeobecnosti po právnej a skutkovej stránke zložitým konaním a patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zdôrazňujú, že neprispeli žiadnym spôsobom k vzniku prietahov v namietanom konaní a pasivita konajúceho súdu je neakceptovateľná.
8. Sťažovatelia žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia po 5 000 eur pre každého z nich s odôvodnením, že spôsob vedenia napadnutého súdneho konania negatívne pôsobí nielen na ich právnu istotu, ale najmä na ich psychický stav.

9. Podľa názoru sťažovateľov mestský súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobil vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, pričom došlo k porušeniu ich označených práv.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

10. Mestský súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. 1SprV/287/2025 zo 14. mája 2025, v ktorom uvádza, že v posudzovanej veci ide o žalobu na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá bola podaná z dôvodu, že následkom dopravnej nehody bola spôsobená smrť účastníka dopravnej nehody, pričom predmetom prieskumu je intenzita a charakter citových väzieb medzi zosnulým a sťažovateľmi ako žalobcami. Skutková a právna zložitosť daných sporov tkvie podľa vyjadrenia súdu „*v množstve skutkových okolností determinujúcich rozsah procesu dokazovania ako aj zložitosti následného právneho posúdenia veci za účelom finalizácie rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie, pričom v súvislosti na skutočnosť, že nárok je uplatnený zo strany sekundárnych obetí ide o občianskoprávnu agendu s tým súvisiacimi špecifikami*“.

11. V súvislosti s namietanými prietáhmi v konaní mestský súd uvádza, že postupoval v intenciách platnej a účinnej právnej úpravy, keď od momentu začatia konania realizoval procesné úkony súvisiace so skúmaním procesných podmienok konania, ako aj následne s písomným štádiom konania, ktoré obligatórne predchádza nariadeniu pojednávania, pričom vo veci sa vykonávali aj dispozitívne procesné úkony meritórneho charakteru determinované v danom prípade výlučnou procesnou legitímáciou žalobcov ako sťažovateľov (zmena žaloby).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Sťažovatelia podstatnou časťou argumentácie tvrdia, že zo strany mestského súdu konajúceho v ich veci došlo k vzniku zbytočných prietáhov. Predmetom konania pred ústavným súdom je preto posúdenie, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 47 charty a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

14. V súlade s čl. 52 ods. 3 charty je v rozsahu, v akom charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v dohovore, zmysel a rozsah týchto práv rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. V konkrétnych okolnostiach veci je zmysel a rozsah práva zaručeného čl. 47 charty totožný s právom zaručeným čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

16. Právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. V zmysle čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

17. K vzniku zbytočných priet'ahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústreďenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

19. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zásade patria medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Vzhľadom k tomu, že napadnuté konanie sa nachádza v štádiu pred nariadením prvého pojednávania, nie je možné sa vyjadriť k jeho skutkovej či právnej náročnosti.

20. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľov ústavný súd nezistil, že by sťažovatelia nežiadúcim spôsobom ovplyvnili dĺžku konania.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského (pôvodne okresného) súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia mestského súdu a predloženého súdneho spisu. Z obsahu spisu predloženého mestským súdom v tejto veci vyplýva, že konanie sa začalo žalobou z 19. októbra 2022. Po vykonaní prvotných procesných úkonov mestský súd ostal od 27. apríla 2023 až do 4. októbra 2024, keď vyzval žalovanú na vyjadrenie k návrhu sťažovateľov (teda takmer rok a pol), absolútne nečinný. Následne ostal mestský súd opätovne nečinný vyše pol roka, pričom až po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie súd uznesením č. k. B1-9C/63/2022-108 z 5. mája 2025 rozhodol o pripustení zmeny žaloby (po takmer 2 rokoch od návrhu).

22. Ústavný súd konštatuje, že mestskému súdu možno vytknúť ničím neodôvodnenú opakovanú nečinnosť, v dôsledku ktorej v napadnutom konaní po viac ako 2 a pol roku nebolo ani len nariadené prvé pojednávanie. Dospel k názoru, že došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty (bod 1 výroku rozhodnutia).

IV.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľom ústavný súd prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej s'ťažnosti nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené (bod 2 výroku rozhodnutia).

24. S'ťažovatelia si v ústavnej s'ťažnosti žiadajú priznať primerané finančné zadosťučinenie každý po 5 000 eur z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty.

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať s'ťažovateľom finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť súdu, ako aj skutočnosť, že sa s'ťažovatelia aktívne domáhali prejednanja veci (bod 3). Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval za primerané priznať s'ťažovateľom finančné zadosťučinenie každému po 300 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku rozhodnutia).

27. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť s'ťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie s'ťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

V.

Trovy konania

28. Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2024, ktorá bola 1 484 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2025. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2024 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 371 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom dvakrát po 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje 771,68 eur za dva úkony uskutočnené v roku 2025. Právna služba poskytnutá jednotlivým sťažovateľom nevyžadovala osobitný prístup. Keďže niet rozdielu v tom, či bola právna služba poskytnutá jednému alebo viacerým sťažovateľom, nebol dôvod zvýšiť základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. V tejto súvislosti dáva ústavný súd do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023, I. ÚS 315/2024).

30. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právna zástupkyňa sťažovateľov je platiteľkou tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnej zástupkyne sťažovateľov vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných od 1. januára 2025 použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 23 %. Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty predstavuje 949,16 eur (bod 4 výroku rozhodnutia).

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu